

Motion till riksdagen 2005/06:U12

av **Joe Frans (s)**
med anledning av skr. 2005/06:204

Sveriges politik för global utveckling

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen begär att regeringen inom kort presenterar en proposition för riksdagen som tydligt präglas av grundläggande etiska ramar för vapenexport.

Motivering

Krigsmaterielhandeln är ett problem i sig, då den motverkar både Sveriges och FN:s ambitioner om global nedrustning. Dessutom är det ett stort problem att krigsmaterielexport hamnar hos olämpliga mottagare. Vapenexporten kan därmed underblåsa väpnade konflikter, eller bidra till att konflikter åter blossar upp. Den kan också bidra till att öka grova brott mot mänskliga rättigheter och legitimerar diktaturer. Stora vapensystem som köps av fattiga länder urholkar statens resurser och hindrar den från att bekämpa fattigdomen.

Sveriges export har fördubblats mellan åren 2000–2005, och år 2005 var Sverige den nionde största vapenexportören i världen. Under 1990-talet och 2000-talet har regeringens syn på exporten förändrats, från att vara ”ett nödvändigt ont” till att vara något som skall främjas. Sverige har dessutom exporterat vapen till ett flertal länder i konflikt. Sverige exporterar fortfarande krigsmateriel till diktaturer och länder som bryter grovt mot mänskliga rättigheter. Några exempel:

Bahrain: Tortyr och annan grym och omänsklig behandling och utbredd straffrihet för förövare. Vapenexport: pansarvärnsvapen med mera.

Pakistan: Grava systematiska MR-övergrepp: dödsfall i häkte, utomrättsliga avrättningar, mord och andra övergrepp riktade mot minoritetsgrupper, tortyr och annan grym och omänsklig behandling, godtyckliga fängslanden i samband med ”kriget mot terrorismen” och straffrihet. Vapenexport: delar till torpeder med mera.

Fel! Okänt namn på

Thailand: utomrättsliga avrättningar av politiska aktivister, dödsstraff, systematisk diskriminering av etniska minoriteter och migrantarbetare. Vapenexport: pansarvärnsvapen med mera.

FN:s generalsekreterare har konstaterat att vapenrustningar och vapenhandel hör till de största hoten mot förverkligande av millenniemålen i den första uppföljningsrapporten efter FN:s millenniemålsdeklaration.

Under 2005 fortsatte svensk vapenexport till fattiga länder utan omfattande och tydliga regler om prövning om förenlighet med PGU:s mål om de fattigas perspektiv.

Sverige har under senare år importerat krigsmateriel för minst 90 miljoner kronor från diktaturen Vitryssland. Några andra exempel på diktaturer som Sverige har vapensamarbete med under senare år: Förenade Arabemiraten, Kazakstan, Oman, Pakistan, Saudiarabien och Tunisien.

I samband med att riksdagen beslutade om en politik för global utveckling i december 2003 markerade riksdagen i ett tillkännagivande att även krigsmaterielpolitiken måste underordnas den nya politiken med dess fattigdomsperspektiv och den ökade betydelsen av de mänskliga rättigheterna.

Det råder en bred enighet om att Sveriges regler för vapenexport måste underordnas strikta etiska regler. Det är min uppfattning att det har skett en praxisförskjutning mot en mer generös vapenexportpolicy och att denna policy riskerar att cementera en mer exportvänlig politik som ännu inte har förankrats i demokratisk ordning.

Det är viktigt att det svenska regelverket för vapenexport inte motverkar centrala värden som fred, demokrati, mänskliga rättigheter och en hållbar utveckling.

Socialdemokraterna beslutade under partikongressen 2005 att vapenhandeln skall minska och att Sverige skall vara en föregångare genom strikta regler för svensk export och import av vapen. Kongressen beslutade även att icke-demokratier och länder som bryter mot de mänskliga rättigheterna inte kan ges samma legitimitet att skaffa vapen samt att regler för import av krigsmateriel bör utarbetas i enlighet med samma principer som gäller för export av samma slags produkter.

Det är bra att regeringens skrivelse (PGU 2005/06:204) formulerar ett mål om att handel med krigsmateriel inte skall motverka en rättvis och hållbar och global utveckling.

Stockholm den 7 juni 2006

Joe Frans (s)